

Politics Mediatization in Democratic States

Olga Shymanova

Department of Humanities,
Lviv State University of Physical Education,
11 Kostyushko Str., Lviv, UKRAINE
E-mail: olga_shymanova@mail.ru

The article discusses the process of politics mediatization. An increase in the mass media influence on the political processes both inside the state and on the international arena is shown.

Interest in politics mediatization issue in the scientific sphere was caused by the collapse of totalitarian regimes in the countries of socialist camp, the quick development of media and Internet technologies. These factors determine the level of discourse between the authorities and citizens.

A democratic political regime provides for an open process of public opinion formation, an opportunity of citizens to control the processes of political decision-making, pluralism, equal voting rights, transparent elections, separation of powers and effective functioning of the representation system. These are the things that enable the citizens to be active participants in the open political discourse.

During the 20th century the role of professional journalists in the communication between political actors, mass media and citizens changed from passive retransmitter to full-fledged participant in the process. Nowadays the electronic means of information transmission are actively used for external and internal political communications.

The “mediatization” has caused the autonomy loss by politics as the implementation of its main functions depends directly on the mass media. A number of researchers have reached the conclusion that the democratic processes mediatization is the reason for decline of western models of democracy.

Among the mediatization factors one should single out the independence of mass media in the selection of “important” events; the mass media influence on the public opinion formation, control over the conditions of dissemination and exchange of political subjects ideas; political functions of mass media which cover the establishment of cooperation with subjects of politics; active participation of mass media in the agenda formation and determination of the political relevance of events.

However, the mediatization cannot be avoided since modern persons cannot imagine their life without mass media.

*Translated by Polyglot Translation Bureau
<http://www.polyglot-lviv.com>*

Медіатизація політики в демократичних державах

Ольга Шиманова

Кафедра гуманітарних дисциплін
Львівський державний університет фізичної культури
УКРАЇНА, м. Львів, вул. Костюшка, 11
E-mail: olga_shymanova@mail.ru

Коротка анотація: в статті розглянуто поняття медіатизації політики, показано вплив засобів масової інформації на політичне життя суспільства в різних політичних режимах, визначено фактори та індикатори медіатизації політики, які можна використовувати для аналізу політичних процесів в постсоціалістичних країнах.

Ключові слова – засоби масової інформації, медіатизація політики, політична комунікація, демократія, політичний дискурс

I. Вступ

Сучасні засоби масової інформації – це не лише канал політичної комунікації, а й повноцінний учасник цього процесу. Незалежно від типу політичного режиму, встановленого в тій чи іншій державі, ЗМІ вже давно вийшли за межі своїх традиційних функцій, постійно зміцнюючи свої позиції в якості «четвертої влади». Тому однозначну оцінку діяльності мас-медіа в комунікаційному процесі між політичними акторами і громадянами в різних політичних режимах дати дуже важко.

II. Основна частина

Проблема взаємозв'язку мас-медіа і політики у демократичних, авторитарних і тоталітарних системах знайшла відображення в працях таких дослідників, як М. Каасе [1], Б. Добек-Островська [2; 3], Т. Гобан-Клас [4], Д. МакКуіл [5], Г. Штрומайер [6].

Актуальність зацікавлення взаємодією ЗМІ і політики в демократичних суспільствах зумовлена падінням тоталітарних режимів в країнах соцтабору, швидким технічним і технологічним розвитком мас-медіа, зокрема мережі Інтернет. Крім того, якість дискурсу між громадянам і представниками влади та місцевого самоврядування визначається рівнем розвитку мас-медіа.

З-поміж трьох «класичних» типів політичних режимів (тоталітарного, авторитарного та демократичного) лише демократія як форма політичного порядку характеризується відкритістю процесу формування громадської думки і контролем громадян над процесами прийняття рішень [1, С. 70]. До атрибутівних ознак демократії слід віднести плюралізм, рівне виборче право, прозорі вибори, представницьку систему і поділ влад. Таким чином, в демократичних суспільствах громадяни отримують можливість брати участь у відкритому політичному дискурсі.

Оскільки емпіричні дослідження стосовно впливу мас-медіа на політичний дискурс між владою і громадянами в країнах Західної Європи та США суттєво відрізняються, то неможливо зробити однозначні висновки стосовно цієї проблематики. Хоча саме ці держави відносяться до демократичних.

Держави пострадянського простору характеризуються «несформованими» (або так званими «перехідними» режимами), в яких поєднуються ознаки різних типів. Разом з тим, медіатизація політики відбувається у більшості держав світу незалежно від встановленого типу політичного режиму. Адже, з метою отримання якнайбільшої кількості голосів на виборах політики і політичні актори активно використовують ЗМІ для впливу на електорат [1, С. 55]. Цьому сприяє постійний розвиток і удосконалення технічних умов передачі повідомлень. Протягом ХХ століття відбулись якісні зміни друкованих та електронних мас-медіа. І якщо на початку минулого століття телевізор вважався розкішшю, то сучасна людина просто не уявляє свого життя без Інтернету. А тому роль професійних журналістів у комунікації між політичними акторами, мас-медіа і громадянами змінилась з пасивного ретранслятора на повноцінного учасника цього процесу. Сьогодні електронний спосіб передачі інформації активно використовується для зовнішніх і внутрішніх політичних комунікацій.

Окрім того, вплив мас-медіа на пересічного громадянина і формування громадської думки залежить від їх виду. Так, практика європейських країн показала, що з-поміж публічних і приватних ЗМІ перевага надається останнім. Такий високий рівень довіри зумовлений їх якістю і правдивістю інформації в порівнянні з іншими ЗМІ [1, С. 62].

Одними з перших поняття медіатизації політики дослідили Л. Беннет і Р. Ентман. На думку цих авторів, саме комунікація займає центральне місце в політичних процесах, оскільки вона має визначальний вплив на сприйняття громадянами суспільних колізій і проблем в демократичних суспільствах [7].

А. Безносков виділяє наступні фактори медіатизації політики [8, С. 34-35]:

1. Незалежність ЗМІ у відборі «важливих» подій, оскільки критерії цього відбору визначаються журналістом або власником мас-медіа. Таким чином, новини є основою для «конструювання» реальності як для громадян, так і для політичної еліти.

2. Сучасні ЗМІ не лише формують громадську думку, але і контролюють умови поширення і обміну думок політичних суб'єктів.

3. Політичний порядок денний неможливий без ЗМІ, які визначають політичну релевантність подій.

4. Політичні функції мас-медіа передбачають співпрацю з політичними суб'єктами.

До індикаторів медіатизації політики, які можна використати для аналізу політичних процесів в постсоціалістичних країнах, відносять посилення ролі ЗМІ у виборчих кампаніях, фокусування на політичних лідерах, зростання «емоціоналізації»

політичних процесів, використання «чорного» піару, професіоналізація кампаній [9, С. 308].

III. Висновки

Можна стверджувати, що «медіатизація» спричинила втрату автономності політикою, оскільки реалізація її основних функцій безпосередньо залежить від ЗМІ. Але разом з тим, сучасна політика тісно пов'язана з мас-медіа. При чому, їх використовуються не лише комунікації з виборцями, але для передачі повідомлень між основними політичними суб'єктами. Окрім того, поняття «медіатизації» доцільно застосовувати і до виборчих кампаній, які просто неможливі без використання новітніх інформаційних технологій. В період виборів ЗМІ активно використовуються суб'єктами виборчого процесу для розміщення платної реклами. Постає проблема маніпуляції виборцями.

Література

- [1] Kaase M. System demokratyczny i mediatyzacja polityki / Max Kaase // Media masowe w systemach demokratycznych [pod red. B. Dobek-Ostrowskiej]. – Wrocław : Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, 2003. – S. 41-76.
- [2] Dobek-Ostrowska B. Komunikacja społeczna w transformacji politycznej / Bogusława Dobek-Ostrowska // Komunikacja społeczna w procesach transformacyjnych / Redakcja naukowa : A. Małkiewicz, J. Parrish-Sprowl, J. Waszkiewicz. – Wrocław : Ośrodek Badań Prognostycznych Sp.z.o.o. – 1994. – S. 51–58.
- [3] Dobek-Ostrowska B. Komunikowanie polityczne i publiczne / Bogusława Dobek-Ostrowska. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006. – 434 s.
- [4] Goban-Klas T. Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu / Tomasz Goban-Klas. – Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 2008. – 339 s.
- [5] McQuil D. Teoria komunikowania masowego / Denis McQuil. – Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 2008. – 575 s.
- [6] Штрмайер Г. Політика і мас-медіа / Герд Штрмайер. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – 303 с.
- [7] Benneth, W. Lance, Entman, Robert M. Mediated Politics : Communication in the future of democracy // W. Lance Benneth, Robert M. Entman. – Cambridge University Press, 2001. – 489 p.
- [8] Безносков М. А. «Медіатизація» політики и ее опасность для демократии / Безносков Михаил Анатольевич // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2010. – № 891. – С. 32–36.
- [9] Безсонов М. А. Медіатизація політики и ее индикаторы / Безсонов Михаил Анатольевич // Методология, теория та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. – 2010. – Вип. 16. – С. 306–309.